

Krajanské informace – září 2012

Vydává Velvyslanectví České republiky v Pretorii ve spolupráci s českými krajany
v Jihoafrické republice

Náměty a příspěvky:
e-mail: RadkaHej@gmail.com

Fax: 012 5482765

Redakce neručí za obsah zaslaných příspěvků
poštovní adresa: Krajanské informace, P O Box 2708, Lonehill, 2062, JHB

Vážení a milí krajané,

V dnešním jarním čísle na vás čekají nejnovější Zprávy, osobnost císaře Františka Josefa I., návštěva moravského města Jihlavy a v Číslech a údajích další povídky o historickém vývoji naší mateřštiny. Ve Zdraví se dozvíte, že ne sůl, ale rajčata jsou nad zlato a v Zajímavostech neuvěřitelné tajemství Jacka Rozparovače. Recepty jsou dnes ze staročeské kuchyně a kultura jako obvykle z amerického Hollywoodu.

V letošním červenci a srpnu se konaly letní olympijské hry (správně hry 30. olympiády) v Londýně. S pýchou můžeme říct, že naše oba týmy (tím samozřejmě myslíme český a jihoafrický) obstály na jedničku a vybojovaly víc medailí než se obecně čekalo. Jak to ale bylo v historii? O tom nám poví příspěvek pana Jardy z Pretorie O začátcích letních olympijských her, díl první. Pan Jarda samozřejmě nezahálel a poslal nám ještě další dva

příspěvky, a to Křížovku a další díl Sklářských humoresek. Mnohokrát děkujeme.

Za další příspěvek děkujeme panu Karlovi Vaňasovi a jeho seriálu o českých záhadách. Tento díl vypráví o kostelu na vrchu Žďár.

Dále nechybí ani Čeština, ani Vlastenecký kalendář, ani Humor.

A my už jen přejeme příjemné počteníčko

Vaše redakce

Obsah

Přehled koncertů Kühnova dětského sboru v Jihoafrické republice.....	5
Informace o volbách do 1/3 Senátu Parlamentu ČR.....	6
Inzeráty / Oznámení.....	7
Výběr zpráv.....	8
Jihoafrická a česká města.....	9
České osobnosti.....	11
Česká republika v číslech a údajích.....	12
VLASTENECKÝ KALENDÁŘ:.....	13
ZÁŘÍ.....	13
ZÁBAVA.....	13

Čeština.....	13
Křížovka od pana Jardy z Pretorie.....	14
Zajímavosti.....	15
Nejznámější vrah všech dob Jack Rozparovač byl žena!.....	15
Největší záhady Česka.....	16
Recepty.....	18
Zdraví.....	19
Rajčata jsou nad zlato!.....	19
Kultura.....	20
HUMOR.....	20

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Pracoviště zvláštního zmocněnce pro krajské záležitosti
Hradčanské nám. 5, 118 00 Praha 1
tel.: +420 224 182 504, e-mail: zkz@mzv.cz
www.mzv.cz/krajane

Stanislav Kázecký
Zvláštní zmocněnec pro krajské záležitosti

V Praze dne 24.8.2012

Vážený přítel,

dovolte mi, abych Vám podal bližší informace o programu projektu Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012, který se uskuteční v týdnu od 24. do 30. září 2012 pod záštitou prezidenta republiky. Níže naleznete upřesněný program včetně technických detailů a informací o vyzvednutí vstupenek, které jste si rezervovali na slavnostní večery v Národním divadle a v Národním památníku na Vítkově.

Předně bych Vás rád upozornil na spojení setkání účastníků Mezinárodního krajského festivalu se slavnostním večerem **v Národním památníku na Vítkově, který se nově uskuteční ve čtvrtek 27. 9. v 19:30.** Upřímně doufám, že Vám tato změna, kterou jsme z organizačních důvodů museli učinit, příliš nezkomplikuje plánování Vaší návštěvy Prahy. Hlavní součástí slavnostního večera pořádaného ve spolupráci s Národním muzeem a za přispění Ministerstva kultury bude vystoupení tří renomovaných folklorních souborů reprezentujících český, moravský a slezský folklor. *Na toto vystoupení jsou zváni všichni účastníci projektu Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012. Elektronická pozvánka bude zaslána v průběhu měsíce září.*

V původním termínu 26. 9. se uskuteční v kině Národního filmového archivu Bio Ponrepo promítání filmu Bye bye Shanghai dokumentaristky českého původu žijící v Argentině v rámci cyklu „Cizina a domov v tvorbě Jany Bokové“. *Na tento a další filmy (viz příložený program) je možno si zajistit volné vstupenky na e-mailu david.havas@nfa.cz.*

Dne 28. září se od 20.00 uskuteční v Národním divadle slavnostní večer „Vzkazy domů“ organizovaný o.p.s. Dny české státnosti, který bude živě přenášet Česká televize. Na programu bude kritikou i publikem oceňovaná inscenace Korespondence V + W. *Vámi rezervované vstupenky budou k vyzvednutí na jméno ve dnech 26. a 27. září v Informačním centru Nové scény Národního divadla na adrese Národní 4, Praha 1 v době od 9:00 do 18:00 hodin. Informační centrum se nachází v přízemí Nové scény v pravé části vestibulu. V případě, že se z jakýchkoli důvodů nemůžete tohoto večera zúčastnit nebo si vstupenky do*

Národního divadla nemůžete vyzvednout v daném termínu, kontaktujte prosím obratem naše pracoviště (e-mail: zkz@mzv.cz, tel.: +420 224 183 164).

Z dalšího programu bych Vás rád upozornil na možnost prohlídky Náprstkova muzea, které má jedinečné sbírky krajaňského tisku z celého světa. Ve čtvrtek 27. 9. v 15.30 bude v Národní knihovně v Klementinu zahájena výstava „Královna Dagmar, česká princezna“, věnovaná první známé „krajance“ v Dánsku, dceři Premysla Otakara I. a nevlastní sestře sv. Anežky České, která se v roce 1205 vdala za dánského krále Valdemara II., a jejíž osmisté výročí úmrtí si letos připomínáme.

Rád bych Vás rovněž upozornil na možnost účasti na svatováclavské pouti do Staré Boleslavi či závěrečné nedělní setkání, kdy krojovaný průvod zaplní Hradčanské náměstí a pozdraví se s kardinálem a primasem českým Dominikem Dukou.

V příloze tohoto dopisu naleznete aktualizovaný program připravovaných akcí. Informace také průběžně doplňujeme na našich webových stránkách www.mzv.cz/krajane v sekci „Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012“, kde naleznete i kontakty na jednotlivé organizátory.

Vřele se těším na zářijové setkání s Vámi u této jedinečné příležitosti, které je poděkováním za Váš přínos na šíření českých tradic, kultury a povědomí o českém národě v zahraničí.

S pozdravem

Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012

Plán akcí

(Stav k 24. 8. 2012)

Datum	Hodina	Akce	Místo
24.9. pondělí	11:00	Prohlídka historických částí Náprstkova muzea s přednáškou	Náprstkovo muzeum
	17:30	Promítání filmu z cyklu Cizina a domov v tvorbě Jany Bokové: ARGENTINSKÁ CESTA I. - GAUČO A PAMPY	Bio Ponrepo

25.9. úterý	10:00	Jeden svět na školách o.p.s. Člověk v tísní	Národní muzeum - nová budova
	17:00	Předání ceny Významná česká žena ve světě Mezinárodního koordinačního výboru zahraničních Čechů	Senát
	17:30	Promítání filmu z cyklu Cizina a domov v tvorbě Jany Bokové: ARGENTINSKÁ CESTA II. - ZAMBA, CHACARERA A CHAMAME	Bio Ponrepo
	18:30	Diskuse na téma „ Jak česká veřejnost vnímá své krajany “ organizovaná Respekt institutem a Českým centrem Praha	České centrum Praha
26.9. středa	9:00	Zahájení konference „ Krajané a problém generací “ Mezinárodního koordinačního výboru zahraničních Čechů – ukončení v 18 hod.	Národní muzeum - nová budova
	17:00	Slavnostní křest reprezentativní publikace „ Vzkazy domů “ o.p.s. Dny české státnosti	Palác knih Luxor
	17:30	Promítání filmu z cyklu Cizina a domov v tvorbě Jany Bokové: ARGENTINSKÁ CESTA III. - PACHA MAMA - SVATÁ ZEMĚ	Bio Ponrepo
	20:00	Promítání filmu z cyklu Cizina a domov v tvorbě Jany Bokové: BYE BYE SHANGHAI	Bio Ponrepo
27.9. čtvrtek	9:00	<i>Druhý den konference „Krajané a problém generací“</i>	Národní muzeum - nová budova
	10:00	Zahájení Mezinárodního krajanského festivalu	Senát
	14:00	Ekumenická bohoslužba (<i>Mezin. kraj. fest.</i>)	Kostel sv. Ignáce
	15:30	Zahájení výstavy „ Královna Dagmar, česká princezna “	Klementinum
	17:30	Promítání filmu z cyklu Cizina a domov v tvorbě Jany Bokové: HAVANA	Bio Ponrepo
	18.00	Zakončení konference „Krajané a problém generací“	Národní muzeum - nová budova

	19:30	Slavnostní večer u příležitosti oslav Dne české státnosti a setkání účastníků Mezinárodního krajského festivalu	Národní muzeum – Národní památník na Vítkově
	20:00	Promítání filmu z cyklu Cizina a domov v tvorbě Jany Bokové: TANGO SALON	Bio Ponrepo
28.9. pátek	9:00	Účast na svatováclavské pouti do Staré Boleslavi (pokračování Mezin. kraj. festivalu)	Stará Boleslav
	dopol.	Návštěva Židovského muzea a Staroměstské radnice (program pro účastníky konference „Krajané a problém generací“ MKVZČ)	Praha
	11:00	Prohlídka historických částí Náprstkova muzea s přednáškou	Náprstkovo muzeum
	odpol.	Návštěva výstavy Zlatá bula sicilská v Národním archivu (program pro účastníky konference „Krajané a problém generací“)	Národní archiv, Praha – Chodovec
	20:00	„Vzkazy domů“ – slavnostní večer oslav Dne české státnosti organizovaný obecně prospěšnou spol. Dny české státnosti	Národní divadlo – historická budova
29.9. sobota	10:00	Krajské soubory se představí na přehlídce v Říčanech (pokračování Mezin. kraj. festivalu)	Říčany
30.9. neděle	10:00	Zakončení Mezinárodního krajského festivalu průvodem krajanů	Hradčanské náměstí

Přehled koncertů Kühnova dětského sboru v Jihoafrické republice

Sobota 6.10.

Hugo Lambrechts Auditorium, Cape Town

20:00 h

Taneční pásmo Slavnosti jara, lidový repertoár

Spoluúčinkuje Tygerberg Children's Choir

Neděle 7.10.

Endler Hall, Stellenbosch

15:00 h

Převážně duchovní a klasický repertoár, varhanní spoluúčast Jana Kalfuse

Pondělí 8.10.

Dutch Reformed Church, George

19:00 h

Duchovní repertoár, varhanní spoluúčast Jana Kalfuse

Úterý 9.10.

Community Hall, George

19:00 h

Taneční pásmo Slavnosti jara, lidový repertoár

Spoluúčinkuje South Cape Children's Choir

Čtvrtek 11.10.

St. George's Preparatory School, Auditorium, Port Elizabeth

11:00 h

Taneční pásmo Slavnosti jara, lidový repertoár
(vystoupení pro školy s možnou účastí veřejnosti)

Čtvrtek 11.10.

St. Mary's Cathedral, Port Elizabeth

19:00 h

Duchovní repertoár, varhanní spoluúčast Jana Kalfuse

Neděle 14.10.

Dutch Reformed Church Universitas, Bloemfontein

9:00 h

Duchovní repertoár v rámci ranní mše, varhanní spoluúčast Jana Kalfuse

Neděle 14.10.

Oliewenhuis Art Museum, Reservoir, Bloemfontein

15:00 h

Taneční pásmo Slavnosti jara, lidový a klasický repertoár
Spoluúčinkuje Bloemfontein Children's Choir

Pondělí 15.10.

Witteberg High School, Auditorium, Bethlehem

19:00 h

Taneční pásmo Slavnosti jara, lidový repertoár
Spoluúčinkuje místní školní sbor

Středa 17.10.

Ken Mackenzie Auditorium, Drakensberg Boy Choir School

15:30 h

Taneční pásmo Slavnosti jara, lidový a klasický repertoár
(hosté v rámci pravidelného programu koncertů Drakensberg Boy Choir)

Čtvrtek 18.10.

Wonderboom High School, Auditorium, Pretoria

18:30 h

Taneční pásmo Slavnosti jara, lidový repertoár
Spoluúčinkuje místní školní sbor

Sobota 20.10.

Cathedral of Christ the King, Johannesburg

16:00 h

Duchovní repertoár, varhanní spoluúčast Jana Kalfuse

Informace o volbách do 1/3 Senátu Parlamentu ČR

Prezident republiky vyhlásil dne 27. června 2012 svým rozhodnutím, publikovaným ve Sbírce zákonů pod číslem 224/2012 Sb., volby do 1/3 Senátu Parlamentu České republiky a stanovil dny jejich konání na pátek a sobotu 12. a 13. října 2012. **Hlasování do Senátu P ČR probíhá pouze na území České republiky.**

Volby se uskuteční ve volebních obvodech č. 2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 35, 38, 41, 44, 47, 50, 53, 56, 59, 62, 65, 68, 71, 74, 77 a 80, v nichž podle Ústavy České republiky a zákona o volbách do Parlamentu České republiky uplyne volební období zvolených členů Senátu Parlamentu České republiky.

Volby do Senátu Parlamentu ČR jsou upraveny ve třetím oddílu zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "volební zákon"). Dle ustanovení § 56 volebního zákona má Senát 81 senátorů, kteří jsou voleni na dobu šesti let. Každé dva roky se volí jedna třetina senátorů. Volby do Senátu se konají podle zásady většinového systému (§ 58 volebního zákona).

Případné druhé kolo voleb do 1/3 Senátu se koná v případě, že žádný z kandidátů nezíská ve volebním obvodu, kde kandiduje, nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů. Hlasování v tomto případě bude zahájeno šestý den po ukončení hlasování v prvním kole, tzn., že případné druhé kolo voleb by proběhlo v pátek a sobotu 19. a 20. října 2012.

Volební zákon nepřipouští při volbách do Senátu P ČR hlasování v zahraničí. Na základě ustanovení § 6a volebního zákona je sice možné při volbách do Senátu P ČR (pakliže je hlasující registrován na zvláštním seznamu voličů vedeném Velvyslanectvím ČR v JAR!; písemná žádost o nový zápis do uvedeného seznamu byla přijímána do 2. 9. 2012), hlasovat na voličský průkaz vydaný Velvyslanectvím ČR v JAR, ale na tento voličský průkaz může volič hlasovat pouze na území České republiky, a to v jakémkoli volebním okrsku, spadajícím do volebního obvodu, kde jsou volby vyhlášeny.

V místě svého trvalého pobytu v ČR může hlasovat též volič, který **požádal o vyškrtnutí ze zvláštního seznamu voličů**, vedeného Velvyslanectvím ČR v JAR a tuto skutečnost doloží potvrzením tohoto zastupitelského úřadu přede dnem voleb obecnímu úřadu, v jehož územním obvodu je přihlášen k trvalému pobytu, nebo okrskové volební komisi

v den voleb. Okrsková volební komise na základě tohoto potvrzení dopíše voliče do výpisu ze stálého seznamu voličů a umožní mu hlasovat.

V případě, že je volič zapsán ve zvláštním seznamu voličů, vedeném Velvyslanectvím ČR v JAR, může požádat před každými volbami do Senátu, které jsou na území České republiky vyhlášeny, tento úřad o **vydání voličského průkazu**, a to podáním v listinné podobě, opatřené úředně ověřeným podpisem voliče nebo v elektronické podobě, podepsané uznávaným elektronickým podpisem voliče nebo v elektronické podobě, zaslané prostřednictvím datové schránky, doručeným nejpozději 7 dnů přede dnem voleb (tj. 5. října 2012) nebo osobně do okamžiku uzavření zvláštního seznamu voličů (tj. do 10. října 2012 do 16 hod.); o osobně učiněné žádosti sepíše Velvyslanectvím ČR v JAR úřední záznam.

K rozšíření možností, jak požádat o voličský průkaz, došlo tzv. technickou novelou volebních zákonů (zákon č. 222/2012 Sb., kterým se mění volební zákony a zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), která nabyla účinnosti dne 26. června 2012.

Velvyslanectví ČR v JAR předá voličský průkaz nejdříve 15 dnů před dnem voleb (tj. 27. září 2012) osobně voliči nebo osobě, která se prokáže plnou mocí s ověřeným podpisem voliče, žádajícího o vydání voličského průkazu, anebo jej voliči zašle. Voličské průkazy budou vydány najednou pro obě kola voleb (jeden pro první kolo, druhý pro druhé kolo) bez ohledu, zda je v žádosti výslovně uvedeno, že volič chce oba průkazy vydat současně. Volič může požádat osobně o vydání voličského průkazu také před druhým kolem voleb do Senátu P ČR (do 17. října 2012 do 16. hod.).

Informace o nadcházejících volbách do Senátu jsou umístěny na níže uvedených webových stránkách:

www.mzv.cz/pretoria

Ministerstvo vnitra www.mvcr.cz, logo "Volby 2012 do zastupitelstev krajů a třetiny Senátu P ČR"

Český statistický úřad www.czso.cz, záložka „Statistiky“ – „Volby“

Senát Parlamentu ČR www.senat.cz – záložka „Senát PČR“ – „Volby“

Inzeráty / Oznámení

Villa Klara B&B nabízí ubytování v luxusně vybavených pokojích v srdci Johannesburgu v Northcliffu. Guesthouse je vhodně situován velmi blízko nákupního střediska Cresta.

Ideální pro byznysovou klientelu díky své poloze. (CBD 15 minut, Sandton 20 minut, N1 7 minut, nemocnice 10 minut) Pokoje mají WiFi spojení.

Pro více informací navštivte naši webovou stránku www.villaklara.co.za

Rezervace: klara@villaklara.co.za či 011 478 2513. Denně od: 08:00 do 17:00.

At Villa Klara, the customer always comes first.

Výuka češtiny a angličtiny od začátečníků až po velmi pokročilé, od dětí až po důchodce. Individuální přístup. Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Kvalifikovaná soudní překladatelka nabízí vypracování překladů z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny (případně za do ruštiny a němčiny). Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Naučte se šít jako profesionálové a oblékejte se podle svých představ.

KURZY ŠITÍ pro začátečníky i pokročilé

Individuální přístup a zdokonalení vašich dovedností jsou u nás zaručeny.

Specializujeme se také na **DESIGN A ZAKÁZKOVÉ ŠITÍ** svatebních šatů; večerních, business a vycházkových oděvů. Najdete nás v Centurion.

VOLEJTE 0834484795 – Petra

Výběr zpráv

*Smutné výročí: 44 let od srpnové invaze »přátelských« vojsk!

V noci z 20. na 21. srpna 1968 překročily armády pěti států východního bloku československé hranice a bez vědomí tehdejších státních orgánů vpadly na území státu. Invaze armád Varšavské smlouvy tak ukončila Pražské jaro - pokus československých komunistů o nastolení socialismu s lidskou tváří. V Československu poté začalo dlouhé normalizační období, které ukončil až listopad 1989.

Akce s krycím jménem Dunaj se zúčastnila vojska Sovětského svazu, Bulharska, Maďarska, Německé demokratické republiky a Polska. Již první den si invaze vyžádala téměř 60 lidských životů. V prvním sledu vstoupilo na území ČSSR zhruba 100.000 vojáků, 2300 tanků a 700 letadel. Postupně se okupační vojsko rozrostlo až na 750.000 vojáků a 6000 tanků.

Zatímco vojáci Maďarska, NDR, Bulharska a Polska se z československého území po krátké době stáhli, pobyt sovětských vojsk byl naopak legalizován smlouvou o jejich dočasném pobytu, kterou Národní shromáždění schválilo 18. října 1968. Tím se jejich "dočasný" pobyt prodloužil na 23 let. Poslední sovětský voják, kterým byl velitel Střední skupiny sovětských vojsk Eduard Vorobjov, odletěl z Prahy 27. června 1991.

Historikové šokují: Vpadly k nám »jen« čtyři armády!

Také jste si dodnes mysleli, že před 44 lety, v noci z 20. na 21. srpna 1968, překročilo pět armád Varšavské smlouvy československé hranice a vpadlo na území našeho státu? Teprve nyní se však ukazuje, že vojska Německé demokratické republiky mezi nimi nebyla! Proti jejich vstupu byli komunističtí papaláši Alois Indra (†69) a Vasil Bilak (95). A vedly je k tomu hodně zřejmé důvody...

Nové poznatky historiků ukazují, že dvě východoněmecké divize, připravené vyrazit směrem na Plzeň a Děčín, do Československa nedorazily. A co je od »přátelské pomoci« odradilo? Českoslovenští komunističtí pohlaváři se báli, že by veřejnost přítomnost německých vojáků pouhých třiatdvacet let po skončení druhé světové války špatně nesla. Sovětský vůdce Leonid Brežněv tak Němcům vpád zadržel...

*Pod hranicí chudoby žije 136 tisíc českých dětí, situaci zvládají hůř než dospělí

V České republice žije pod hranicí chudoby přes 136 000 dětí mladších 17 let. Přestavuje to 7,4 procenta dětské populace. Míra chudoby dětí v ČR je srovnatelná se Švédskem nebo Rakouskem. Horší je situace dětí vyrůstajících v neúplných rodinách, nebo těch, jejichž rodiče jsou bez práce, ukázala studie Dětského fondu OSN (UNICEF).

Pod hranicí chudoby tak v Česku žije pětina dětí, která vyrůstá jen s jedním z rodičů. Dostaly se pod ni i dvě třetiny chlapců a děvčat nezaměstnaných rodičů a víc než polovina dětí otců a matek bez vzdělání či s nízkým vzděláním, vyplývá z výsledků výzkumu UNICEF provedeného v 35 zemích.

Podíl dětí žijících pod hranicí chudoby je v ČR podobný jako v Rakousku, kde jí trpí 7,3 procenta dětí. Nejlépe je na tom podle studie Island, kde chudobu zná jen 4,7 procenta chlapců a děvčat. Nejhorší je naopak situace v Rumunsku, kde v chudých poměrech vyrůstá čtvrtina dětí. V Polsku je to 14,5 procenta, na Slovensku 11,2 procenta, v Maďarsku desetina hochů a dívek do 17 let, v Německu každé dvanácté dítě a ve Slovinsku každé šestnácté.

Pokud by ale nefungoval systém sociálních dávek, propadlo by se do chudoby 17 procent dětí, což je opět podobné jako v Rakousku, kde by to bylo 17,5 procenta.

Experti UNICEF posuzovali nejen situaci dětí podle příjmu rodin, ale také podle toho, jak se potřeby hochů a děvčat naplňují. Sledovali 14 ukazatelů. Mezi ně patří třeba to, zda mají děti tři jídla denně, klidné místo pro přípravu domácích úkolů, možnost pozvat si kamarády. Mezi další kritéria patří pak i to, jestli rodina zvládá nečekané výdaje a má peníze na školní výlety a akce. Pokud takovéto podmínky dítě nemá, mluví odborníci o deprivaci.

Minimálně dvě ze 14 sledovaných potřeb neuspokojí 8,8 procenta českých dětí. Podle UNICEF jim nejvíce chybí klidné místo pro domácí úkoly, vybavení pro volný čas a internetové spojení. Zhruba stejný podíl deprivovaných chlapců a děvčat je v Německu, na Maltě či v Rakousku. "Neznámá to však, že všechny chudé děti trpí nedostatkem a deprivací a že všechny děti strádající deprivací jsou chudé," uvádí ve zprávě k výzkumu česká pobočka UNICEF.

Experti UNICEF propočítali údaje hlavně ze statistik z roku 2009. Podle české pobočky je nutné sledovat, zda a případně jak, na situaci chlapců a děvčat dopadá krize a politická rozhodnutí.

Odbory, opozice i ochránci lidských práv v Česku opakovaně kritizovali vládní škrty, které podle nich zhoršují právě život chudých rodin.

*V Hradci Králové chystají na září světovou leteckou show

Už po devatenácté se letiště ve východočeském Hradci Králové stane místem, kde se představí letouny z celého světa. Letos dorazí na akci Czech International Air Fest (CIAF), jež se koná 8. a 9. září, stroje ze třinácti zemí.

„Nejde jen o to, ukázat letouny a leteckou techniku, v Hradci Králové diváci uvidí nejenom letoun zaparkovaný na letištní ploše, ale především budou moct obdivovat, co s ním pilot dokáže ve vzduchu. Více než pětihodinový program je zárukou, že si jak odborník, tak i laický příznivec létání přijdou na své,“ říká Jaroslav Suk, ředitel CIAF, s tím, že 19. ročník se bude odehrávat ve znamení skupinového létání.

Podle leteckých odborníků jde v těchto ukázkách o špičkovou akrobacii, kdy letadla předvádějí nacvičené sestavy plné figur a obrátů, navíc musí udržet po celou dobu domluvenou formaci, která se ale vlastně pořád mění.

„Jde o vyšší pilotáž, obrazně řečeno špičku špičky, kterou nemohou létat běžní bojovníci, ale speciálně školení piloti. Většinou se létá v těsné blízkosti, letadla mají mezi sebou rozestup dva tři metry,“ popisuje adrenalinovou podívanou Suk. Bezpečnost je v takovém případě na prvním místě,

akrobatické skupiny musí mimo jiné předložit své sestavy pořadatelům předem ke schválení.

V letošním programu se tak představí na letounech české výroby L-39 Albatros akrobatická skupina Breitling Jet Team z Francie, premiéru bude mít v Hradci Králové vystoupení skupiny Krila Oluje z Chorvatska, diváci se mohou těšit i na skupinu polského letectva Team Orlik, domácí barvy bude hájit Flying Bulls na letounech Z-50. Slovensko zastupují Očovští bačovia. Ze sólových vystoupení na proudových letounech bude špičkou letová ukážka MiG-29 ze Slovenska, F-16 z Belgie a MiG-15 z Polska.

Nebude chybět ani vystoupení letounů Armády České republiky, která představí v letových ukázkách Jas 39 Gripen, L-159, vrtulníky Mi-24, W3A Sokol a Mi-171. Určitě zajímavá vystoupení z kategorie sportovního létání předvedou piloti akrobatického centra z Moravské Třebové a bude možné porovnat jejich umění s hvězdou závodů Red Bull Air Race Peterem Bessenym z Maďarska.

Na své si přijdou i milovníci historických letounů. Podle pořadatelů bude k vidění víc než osmdesát letounů, především v letových ukázkách.

Další informace na webu airshow.cz.

* Zemřel první člověk na Měsíci

Armstrong letos a v roce 1969 na palubě Apolla 11 v roce 1969

Ve věku 82 zemřel Neil Armstrong, legendární astronaut, který byl prvním člověkem na Měsíci.

Astronaut Neil Armstrong (+82), který jako první člověk vstoupil na měsíční povrch, zemřel 25.8.2012 v USA. Bezprostřední příčinou byly patrně komplikace po nedávno prodělaném srdečním bypassu. Armstrong na povrch nejbližšího satelitu Země vystoupil 20. července 1969 v rámci mise Apollo 11. Když scházel po schůdkách měsíčního modulu Eagle, pronesl větu, která vstoupila do dějin: „Je to malý krůček pro člověka a obrovský skok pro lidstvo“.

Armstrong měl již delší dobu problémy se srdcem. Na začátku srpna prodělal operaci srdce, při které mu byl voperován bypass. „Daří se mu skvěle,“ říkala po operaci jeho žena Carol. Pravda byla ale zřejmě jiná. Na Armstronga se však bude pamatovat jako na jednoho z nejdůležitějších mužů lidské kosmonautiky.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Jihoafrická a česká města

Jihlava (německy *Iglau*), je statutární město, původně pouze moravské, dnes po obou stranách česko-moravské zemské hranice (tvořené zčásti řekou Jihlavou). Historické město, založené ve 13. století jako hornické s těžbou stříbra, je od roku 1982 městskou památkovou rezervací a od roku 2000 centrem Kraje Vysočina. Město má přes 50 tisíc obyvatel a od roku 2004 Vysokou školu polytechnickou. V Jihlavě je významný průmysl, zoologická zahrada a vaří se zde pivo Ježek.

První zmínka o osadě jménem Jihlava pochází z roku 1233, kdy olomoucký biskup Robert potvrdil převod zboží (kde figuroval i název Jihlava) řádu německých rytířů do vlastnictví želivského kláštera. V roce 1234 vyměnil markrabě Přemysl a královna Konstancie s klášterem Porta Coeli v Předklášteří mimo jiné i statek Jihlava s okolními vesnicemi a mýtem za jiný majetek. Po roce 1240 se Jihlava vrátila zpět do držby Václava I. a brzy poté (někdy mezi lety 1240–1243) bylo založeno horní město. Do nového města přicházelo

pravděpodobně množství lidí, ochotných se účastnit na těžbě a zpracování stříbra. Už k roku 1249 se zmiňují mince ražené v Jihlavě, jisté ovšem není, zda zde už tak brzy fungovala mincovna. Již před rokem 1253 vznikla i zakládající listina Jihlavy, která město charakterizovala i z právního hlediska, dodnes se však nedochovala.

V roce 1270 Jihlava obdržela od Přemysla Otakara II. stavební řád, pravděpodobně v tomto roce také došlo ke stavbě opevnění s parkánem a příkopem (i když se v listině mluví o

znovuvýstavbě zřícených věží, což by nasvědčovalo, že nějaké opevnění existovalo již i dříve). V 70. a 80. letech 13. století byla těžba stříbra nejživější.

Iniciála S se znakem Jihlavy (*Gelnhausenův kodex*)

Za husitských válek nebylo katolické město Jihlava husity nikdy dobytá. Již roku 1420 se přidalo na stranu katolíků, což bylo pravděpodobně způsobeno německou národností většiny obyvatelstva (tzv. německý jazykový ostrov). V roce 1422 se Jihlava stala přímým svědkem ústupu zbídačených Zikmundových vojsk, která prchala po prohrané bitvě u Německého Brodu (dnes Havlíčkův Brod). Přímé ohrožení husitskými vojsky zažila Jihlava v letech 1423, 1425 a 1427, kdy je načas obléhal i např. Jan Žižka či Jan Roháč z Dubé. Pevnost však vždy odolala. Přesto však došlo k velkým hospodářským ztrátám, široké okolí města bylo zpusťeno, těžba se zastavila. V roce 1436 byla na jihlavském náměstí (dnes Masarykovo) vyhlášena Basilejská kompaktáta. Roku 1441 měl nastat klid uzavřením smíru mezi Jihlavou a Tábořem.

Za vlády Jiřího z Poděbrad se opět rozhořely boje. Převážně německá Jihlava odmítla uznat jeho korunovaci a volbu, a tak ji musel husitský král dobyt. Stalo se na podzim 1458 po čtyřměsíčním obléhání. Tuhý odpor byl způsoben zakořeněným katolictvím a odporem proti husitům. Tyto boje měly za následek dlouhé období, kdy se Jihlava nemohla dostat z krize. Oživení nastalo až na přelomu 15. a 16. století.

Léta 1526 – 1619 jsou roky velkého rozkvětu města. Po velkých požárech došlo k rekonstrukci s výraznými renesančními rysy. Po roce 1522 se ve městě prosadilo luteránství. Kvetla řemesla a obchod – oborem středoevropského významu se stalo soukenictví.

V období třicetileté války v březnu 1645 se zmocnili Švédové pod velením Lennart Torstenson (1603 – 1651). Město přestavěli na barokní pevnost s předsunutým opevněním – bastionem. Po jejich odchodu v roce 1647 zůstalo ve zničeném městě pouhých 1000 obyvatel.

Velký rozvoj město zažilo v 18. a 19. století, když se stalo druhým největším producentem sukna v tehdejší habsburské monarchii. Roku 1850 zde byl zřízen krajský soud. V letech 1864–1928 byla Jihlava poprvé statutárním městem.

Do roku 1945 tvořila Jihlava se svým okolím druhou největší německou jazykovou enklávu na území českých zemí. Ve třicátých letech obohatil město o díla české moderní architektury její čelní představitel, mezinárodně uznávaný architekt Bohuslav Fuchs.

Druhá světová válka zasáhla také Jihlavu. Několik dnů po obsazení Němci byla vypálena synagoga. V noci z 10. na 11. dubna 1945 byl výbuchem poškozen most u Helenína a při přejezdu vlaku se převrátil. Akce je podle amatérského historika Jiřího Vybíhala hodnocena jako jedna z největších železničních diverzních akcí partyzánů v období Protektorátu Čechy a Morava. Německá hlášení mluví o smrti 65 a zranění 124 vojáků.

V roce 1969 se v Jihlavě na náměstí na protest proti normalizaci upálil Evžen Plocek.

Významné památky

Kostelík sv. Jana Křtitele

Kostel sv. Jakuba Většího

Kostel sv. Jakuba od JZ

Kostel Nanebevzetí P. Marie
Radnice

Měšťanské domy

Kostel sv. Ignáce s kolejí

Kostel sv. Kříže

Kaple sv. Ducha

Opevnění

U Brány Matky Boží se zachoval kus hradby i s příkopem a vnějším valem

Brána Matky Boží

Jihlava 1899

Katakomby

Hraniční kameny, kámen přísahy

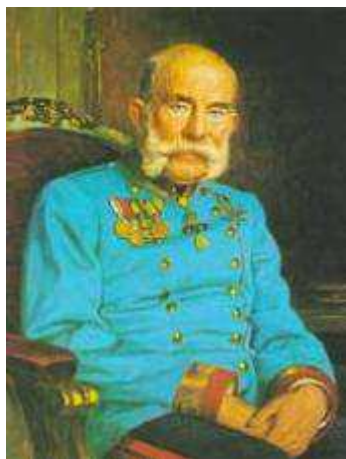
Osobnosti

▪ Vincenc František Faltis (1856–1951), dirigent, kapelník a hudební skladatel.

▪ MUDr. Leopold Fritz (1813–1895), lékař a politik

- Louis Fürnberg (1909–1957), spisovatel, básník, dramatik, novinář, publicista, překladatel a diplomat.
 - Martin Leopold Löwenthal (1556–1624), městský písař a tvůrce jihlavské kroniky.
 - Jan Václav Prchal (1744–1811), sochař a řezbář
 - Jakob Josef Joebster (1627–1695), doktor medicíny a jihlavský fyzik
 - Gustav Mahler (1860–1911), hudební skladatel a dirigent
 - August Prokop (1838–1915), architekt a uměleckoprůmyslový výtvarník
 - Alfred Maria Jelínek (1884–1932), český právník, hudební skladatel a sborníkář
 - Václav Jindřich Nosecký (1650–1732), barokní malíř
 - Ernst Sommer (1888–1955), právník a spisovatel
 - Václav Kovanda (1719–1788), sochař a řezbář
 - Rudolf Panholzer (1874–1928)
 - Johann Nepomuk Steiner (1725–1793), vídeňský dvorní malíř
 - Barbara Krafft-Steiner (1764–1825), malířka
 - Jára Pospíšil (1905–1979), český operetní tenorista
- Zpracovala Radka Hejmalová-Millar**

České osobnosti

František Josef I., císař rakouský, český a uherský král, se narodil 18. srpna 1830 na zámku Schönbrunn ve Vídni, jako nejstarší syn arcivévody Františka Karla a jeho manželky Sophie z Bavorska. Dětství prožil v přísně klerikálním prostředí. Měl vynikající vzdělání. Aktivně mluvil německy, francouzsky a italsky, velice dobře také maďarsky a česky. Jako třináctiletý vstoupil do armády v hodnosti plukovníka. Záliba ve vojenství měla vliv i na jeho oblíbení. Nosil téměř výlučně uniformu. V roce 1848 nastoupil vojenskou službu v Itálii. Původně se císařem stát vůbec neměl. Revoluční události roku 1848 a podlomené zdraví ale přiměly jeho strýce Ferdinanda I. vzdát se trůnu. Císařem byl František Josef I. korunován 2. prosince 1848 v Olomouci. Slib, nechat se korunovat českým králem, nikdy nesplnil. Přejal rozvrácenou říši, ve které zuřila občanská válka. Díky silné rakouské armádě se pak povstání podařilo potlačit. Nejkomplikovanější situace byla v Uhrách, ale i tam se nakonec podařilo vzpouru potlačit, a to za pomoci ruských vojsk. František Josef I. požádal ruského cara o pomoc v rámci závazků ze Svaté aliance. Poslední bitva byla 13. srpna 1849 u Világoše. V Uhrách bylo popraveno 13 uherských generálů (předseda revoluční vlády Batthyány a řada dalších). Po revoluci byla sice zrušena roboty, ale na radu ministerského předsedy Felixe Schwarzenberga pak František Josef I. začal revidovat liberální reformy svého předchůdce. Byl rozeznán kroměřížský sněm, kde říšská rada pracovala na rakouské ústavě a v březnu 1849 byla vydána tzv. březnová „oktrojovaná“ ústava. V prosinci 1851 zrušil císař i tuto ústavu a nastolil tuhou absolutistický režim, jehož představitelem se stal ministr vnitra Alexandr Bach. Říše se postupně izolovala od zahraničí. František Josef I. se ocitl pod velkým tlakem i hrozbou finanční krize a byl nucen přislíbit změny, vedoucí k ústavnímu zřízení. 15. srpna 1859 vydal manifest ke svým národům a následně 21. srpna 1859 propustil A. Bacha z úřadu. Následoval Říjnový diplom a jeho rozpracování v ústavu. Po prohrané rakousko-pruské válce v r. 1866 byla znova otevřena uherská otázka, jednání s Maďary vyvrcholilo r. 1867 dualismem a vznikem Rakouska-Uherska. V následujících letech se Rakousko stávalo čím dál více závislé na Německu. Poslední období vlády Františka Josefa I. je spojeno s první světovou válkou. Měsíc po atentátu na následníka trůnu v Sarajevu vyhlásil císař válku Srbsku, která rozpoutala válku světovou. Rakouská armáda v této válce utrpěla ohromné ztráty již během r. 1914 a postupně se dostala pod německé velení. František Josef I. byl jedním z nejdéle vládnoucích panovníků v Evropě. Mezi lidem byl velmi oblíben, často cestoval. Jeho soukromý život byl velmi tragický. V roce 1854 se oženil s Alžbětou Bavorskou (známou více jako Sisi) a jejich zprvu šťastné manželství záhy ztroskotalo. Jeho bratr Maxmilián byl v r. 1867 zastřelen v Mexiku, jeho syn, korunní princ Rudolf, spáchal v r. 1889 sebevraždu, bratr Karel Ludvík zemřel na tyfus v r. 1897 poté, co se napil vody z Jordánu, a císařovna se stala v roce 1897 obětí atentátu. Následníkem trůnu se nakonec stal syn Karla Ludvíka – arcivévoda Ferdinand d'Este, který zemřel 28. června 1914 při Sarajevském atentátu. František Josef I. chtěl jednat o separátním míru, ale zemřel dříve, než tak mohl učinit, 21. listopadu 1916 na zápal plic ve Vídni. Byl pohřben ve vídeňském klášteře kapucínů.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Česká republika v číslech a údajích

ČEŠTINA

Rozvoj jazyka v 19. století

Díky úsilí obrozenců byla čeština uváděna postupně do dalších oblastí života. Zvýšil se počet aktivních uživatelů češtiny a čeština se stala jazykem společné komunikace. Jazyk se začal vyvíjet spontánně podle svých vnitřních zákonitostí. Důsledkem toho bylo, že se jazykový úzus v některých jevech začal odlišovat od dosavadní kodifikace uměle založené na humanistickém jazyce. To vedlo nakonec k vytvoření dnešní obecné češtiny.

Literatura se začíná přibližovat evropské úrovni. Už v roce 1834 vzniká literární dílo vysoké umělecké hodnoty, které se vyrovná ve všech rysech soudobé evropské romantické poezii – *Máj* Karla Hynka Máchy. Literární projevy začínají ustupovat od knižního jazyka starších generací, který se projevoval komplikovanou syntaxí nebo neologismy, a přibližují se skutečnému mluvenému jazyku.

Vzdalování češtiny původním knižním vzorům a přibližování mluvenému jazyku vyvolalo u části teoretiků jazyka dojem, že čeština se nachází znovu ve stavu úpadku a že je třeba vrátit se ke starým vzorům. Tyto názory spolu s doporučením, co je třeba ze soudobé češtiny odstranit, se objevily hlavně ve vydání tzv. *Matičního brusu* (1877, 1887 a 1894). Slovem „brus“ byly v této době označovány příručky jazykové správnosti. Podle těchto příruček se podobné tendence v jazykové kultuře v českých zemích nazývají brusičstvím. Názory brusičů neměly žádný praktický ohlas, neboť nerespektovaly přirozený vývoj jazyka. Novou lingvistickou autoritou se stal v druhé

polovině 19. století Jan Gebauer, který navázal na Dobrovského a vytvořil kodifikační základ pro další období. Jeho principy se uplatňovaly ve školských učebnicích češtiny až do druhé světové války. Praktický význam měla také jeho *Pravidla českého pravopisu*, vydaná v roce 1902.

Ve druhé polovině 19. století pokračují snahy o doplnění slovní zásoby češtiny. V této době došlo k velkému rozvoji průmyslu, obchodu a bankovníctví v českých zemích a univerzita se rozdělila na českou a německou (1882). Postupně byla vytvořena terminologie soudní, právní, ekonomická, hudební a tělovýchovná. Hudební terminologie byla dílem skladatele J.N. Škroupa, který byl bratrem autora české národní hymny Františka Škroupa. Velmi promyšlený systém měla tělovýchovná terminologie vytvořená spoluzakladatelem Sokola Miroslavem Tyršem.

V druhé polovině 19. století pronikla česká slova terminologické povahy zejména do chorvatštiny a do bulharštiny (například terminologie truhlářská, neboť prvním ředitelem odborné truhlářské školy v Bulharsku byl Čech). Ve stejném období se dostala také některá slova českého původu do rakouské němčiny, zejména do vídeňského dialektu, což byl přirozený důsledek působení českých řemeslníků v tomto městě.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

VLASTENECKÝ KALENDÁŘ:

ZÁŘÍ

- 3. září 1948** – Zemřel druhý československý prezident E. Beneš (1935-38; 1945-8)
- 8. září 1841** – Narozen Antonín Dvořák, český a světový hudební skladatel
- 14. září 1886** – Narozen Jan Masaryk, syn Tomáše Garrigue Masaryka; významný československý diplomat a politik
- 14. září 1937** – Zemřel první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk (v úřadu 1918-1935)
- 17. září 1873** – Narozen Max Švabinský, český malíř
- 19. září 1922** – Narozen Emil Zátopek, nejslavnější československý běžec a sportovec
- 20. září 1979** – Zemřel Ludvík Svoboda, 4. československý prezident (1968-1975)
- 23. září 1253** – Zemřel Václav I., 29. český panovník a 4. český král (1228)
- 23. září 1871** – Narozen František Kupka, významný český malíř a grafik
- 23. září 1901** – Narozen Jaroslav Seifert, český držitel Nobelovy ceny za literaturu
- 25. září 1906** – Narozen Jaroslav Ježek, český skladatel, klavírista, sbormistr a dirigent
- 26. září 1212** – Zlatá bula sicilská dokument vydaný v Basileji římským králem Fridrichem II. Štaufským českému králi Přemyslu Otakarovi I.; zaručovala povýšení Českého státu na království a dědičný královský titul
- 28. září 935** – Zemřel sv. Václav, patron českých zemí a 4. český panovník; byl zavražděn bratrem Boleslavem
- 28. září 995** – Boleslav II. dal vyvraždit Slavníkovce
- 29. září 1890** – Narozen div. gen. Alois Eliáš, generál Československé armády, vlastenec a předseda protektorátní vlády; později nacisty popraven za napomáhání odboji
- 29. září 1938** – Mnichovská zrada; spojenci Československa – Velká Británie a Francie podepisují společně s fašistickou Itálií a nacistickým Německem smlouvu nakazující Československu odevzdat velkou část svého území, výzbroje, staveb a další.

Zpracovala: Mirka Schullerová

ZÁBAVA

Čeština

Ještě zůstaneme u psaní zdvojených souhlásek v češtině.

Doplňte jednu nebo dvě stejné souhlásky:

Ro--uřený býk, nevi--ý žert, každode--í povi--osti, vra--í koně, de--í tisk, skleně--ý pů--itr, Hele--iny hračky, kuka--í vajíčko, jesky--í lidé, dneš--í mládež, Evi--ina pa--enka, mě--ý chléb, slamě--ý klobouk, zaslouže--ý o--ech, třetí o--ělení, taj--ý de--ík, havra--í kráká--í, kloka--í stezka, ra--á zelenina, telefo--í seznam, ne--edovatější houba, ne--istý výsledek, kroca--í hudebníci, ne--asná odpověď, kame--ý most, celode--í zaměstnání, obrázkový týde--ík, úrodná vi--ice, lítev--tí a loty--tí sportovci

Připravila Radka Hejmalová-Millar

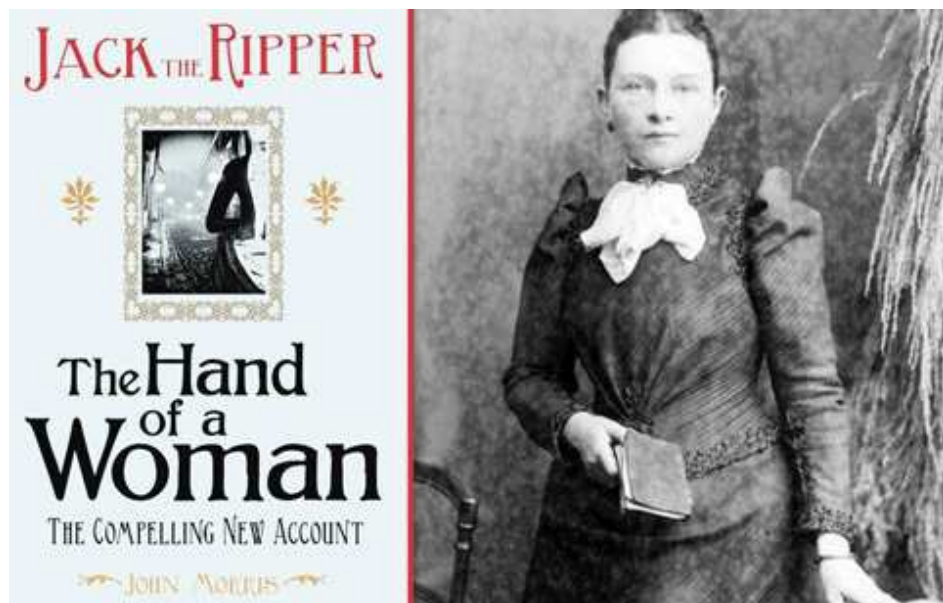
Křížovka od pana Jardy z Pretorie

(z časopisu Švédské křížovky na víkend)

Přísloví: Není-li prosinec...											
POMŮCKA: PUA	TECHNICKÁ SPRÁVA KOMUNIKACE ZKR.	1. DÍL TAJENKY	BÝVALÝ PODNIK V Kladně ZKR.	4	INICIÁLY PREZIDENTA NOVOTNÉHO	KRESLENÝ HUMORNÝ SERIÁL		TAŽNÁ ZVÍRATA	2. DÍL TAJENKY	KARETNÍ BARVA	
TECHNICKÁ SPRÁVA SLUŽEB ZKR.		[SHADED]		INIC. ŠACH. KARPOVA CHEM. ZN. RADIA			VEDLEJŠÍ PRACOVNÍ POMĚR ZKR.		[SHADED]		
ZRUŠENÍ							KONĚ KNÍŽNĚ DRUH PEPŘE				
DROBNÁ LESNÍ ŠELMA					NEJMENŠÍ Z PRSTŮ V NIŽŠÍCH VRSTVÁCH						
	INIC. HEREC. PATRASOVÉ SNÍŽENÝ TÓN D			VYNALEZCE PROMOSVOD. ČAJOVÝ ALKALOID							STOVKY
ŠLECHTICKÝ PŘÍDOMEK				DÁMSKÝ KLOBOUK STARÝ ČES. PENĚZ				EPICKÁ BÁSEŇ VÝTVARNÍK ADOLF ???			
NĚMECKÝ FILOZOF BEDŘICH ???							BOUCHAT SKLADBA PRO DVA HLASY				
STÁT JIHO- ZÁPADNÍ ASIE							ŽENSKÉ JMÉNO PATŘÍCÍ EVĚ				
	PENĚŽNÍ POUKÁZKA TAK ZVANÁ ZKR.				EVROPSKÁ MĚNA STAVĚT ZED						TYPY VOZŮ ZN. FIAT
FANFÁRA				VĚ PROŘEK- NOUIT SE							
ZEMSKÉ DIVADLO ZKR.				KOUŘEM KONZERVU- VAT OPĚŘENCI				HOSPODÁŘ. NOVINY ZKR. DO TĚTO DOBY			
PŘÍBYTEK PRASAT						SPZ PARDUBIC CHEM. ZN. KŘEMIKU					
	PRVNÍ NOVINOVÁ SPOLEČNOST ZKR.	SEKNOUT POLEKÁNÍ				SEVERSKÉ ZVÍRE NOČNÍ PTÁK			TOMÁŠ DOMÁCKY		
CITOSLOVCE PLÁČNUTÍ					BÝT ZAVĚŠENÝ NÁRODNÍ PODNIK ZKR.						
NEČESTNÝ						JEDNA ŠPANĚLSKY					
LYŽE ZASTAR.				INICIÁLY HERCE RYCHLEHO			KOŮR				

Zajímavosti

Nejznámější vrah všech dob Jack Rozparovač byl žena!

Identifikovat tajemného londýnského vraha přezdívaného Jack Rozparovač se pokoušely už desítky lidí. Podezřelých bylo mnoho, ale většinou šlo jen o domněnky. Právnik John Morris ale tvrdí, že má důkazy pro šokující tvrzení: Jack byl ve skutečnosti žena!

Morrisovi se dokonce tajemnou ženu podařilo identifikovat. Tvrdí, že vyšetřovatelé, kteří z vraždy podezřivali královna dvorního lékaře Sira Johna Williamse nebyli daleko od pravdy. Vraždila prý totiž jeho žena Lizzie!

Motiv k zběsilému vraždění byl podle Morrise velmi jednoduchý: vražedkyně nemohla mít děti, a proto zabíjela ty, které se matkami stát mohly a třem z nich dokonce vyjmula dělohu.

Kvůli své knize prošel Morris tisíce právních a lékařských dokumentů. Nakonec došel k neochvějně jistotě, že vrahem byla žena. "Opravdu se o tom nedá pochybovat. Ale po desítky let nikoho ani nenapadlo, že by vraždila osoba ženského pohlaví, takže se tato vodítka dlouhodobě přehlížela," tvrdí Morris.

Podle něj podporují jeho tvrzení stovky důkazů, které samy o sobě vypadají nepodstatně, ale pohromadě vyvolávají o vražedkyni jasné představy.

Jaké jsou hlavní důkazy?

* Třem z pěti obětí byla vyjmuta děloha, což je podle Morrise zásadní a ukazuje to na fakt, že zabiják chtěl jejich oběti z nějakého důvodu vlastnit. U ostatních to patrně nestihl.

* Všechny zavražděné ženy byly prostitutky, žádnou však vrah sexuálně nenapadl.

* Osobní věci jedné z obětí (Anie Chapman) byly u jejich nohou podle vyšetřovacích zpráv rozestaveny "ženským způsobem"

* V krbu v bytě zavražděné Mary Kelly byly nalezeny ohořelé zbytky dámského oblečení (kapuce, sukně a klobouk), které ale na oběti nikdo nikdy neviděl

* V krvi u těla další oběti Catherine Eddowes byly nalezeny tři knoflíčky z dámských bot, které nepatřily zavražděné

Poslední Jackova oběť již zmíněná Mary Kelly navíc pravděpodobně nebyla náhodná. Prostitutka totiž měla aférku s manželem Lizzie Sirem Johnem Williamsem. To mohlo neplodnou vražedkyni rozružit natolik, že dívku zabila.

Nález nože

Nedávno byla také pravděpodobně objevena Rozparovačova vražedná zbraň. Williamsův potomek našel v pozůstalosti slavného lékaře chirurgický nůž, který naprosto odpovídá popisu zabijákova nástroje.

Mnoho záhadologů věnujících se tomuto případu utvrdil nález v tom, že vrahem musí být právě Sir John, kterému v době zabíjení v londýnském East Endu přezdívala jeho rodina "Strýček Jack". Williams byl navíc zdatným chirurgem a často prováděl potraty.

Pokud se ale zmocnila nože šílená Lizzie, bylo možná vše jinak... Jisté ale je, že krátce po poslední vraždě se psychicky zhroutila, byla umístěna do sanatoria a vrahovo běsnění ustalo.

Zpracovala: **Mírka Schullerová**

Největší záhady Česka

(Zaslal Karel Vaňas, čerpáno z knihy Neuvěřitelné jevy a podivuhodné bytosti)

Kostel na vrchu Žďár! Tady poznají konec světa!

do stavby a práce šla dobře jemu i jeho průvodcům. Dalšího opakovalo druhého i třetího dne. Wolfgang poznal, že má pomáhal.

Ďábel se vzpíral, ale nakonec přistoupil na úmluvu, podle níž měl právo na prvního tvora, který do kostela vkročí. Sotva byla stavba dokončena, očekával ďábel oběť. Jaké však bylo jeho zklamání, když do nového svatostánku vběhl vlk. Ďábel poznal, že jej biskup s vlčím jménem obelstil, a zařval tak strašně, že skála pod kostelem pukla. Za hrozného puchu ďábel v puklině zmizel.

Sejdeme-li dnes několik schodů v kapli do jakési krypty, uvidíme puklou skálu. Puklina je široká ani ne 10 cm – až prý se do ní vejde dospělý člověk (podle jiné verze těhotná žena), nastane konec světa...

Na Bolfánku bývala i poustevna a zdejší poustevníci opatrovali památku sv. Wolfganga. Na jeho svátek sem proudily davy poutníků, zejména z Bavor. Až Josef II. a jeho dekrety poutní kostel zrušili.

Výrazné terénní útvary odedávna upoutávaly mysl našich pohanských předků, a tak není divu, že se hory, zajímavá skaliska i kopce staly předmětem jejich posvátné úcty. Takový je i případ poutního místa zasvěceného sv. Wolfgangovi na vrchu Žďár nedaleko Chudenic na Klatovsku.

Z věže někdejšího kostela sv. Wolfganga je dnes známá rozhledna – Bolfánek. Na místě starší kaple nechal položit základy k novému poutnímu kostelu Heřman Jakub Černín (1659 – 1710). Později u kostela vyrostla malá kaple. Ta zakrývá skálu, na níž měl nocovat svatý Wolfgang. Prý se právě tady loučil s českou zemí a požehnal jí.

Dosud můžete na památné skále spatřit stopy Wolfgangových nohou a berly, pod skálou se má nacházet i jeho lůžko. Pověst nás poučuje o tom, že zde Wolfgang přenocoval roku 973, když se vracel z Prahy ze svěcení biskupa Dětmara.

Když se druhého dne probudil a se zalíbením pohleděl na krásné Pošumaví, umínil si, že zde vystaví kostel. Pustil se rána však zjistili, že je dílo předchozího dne zničeno. Vše se ve zlém díle prsty ďábel, a vyzval jej, aby jim místo ničení

Sklářské humoresky

příspěvek od pana Jardy z Pretorie

Jeden z mých dobrých přátel v Boru byl malířský mistr v malé malírně, která byla v přízemí budovy ředitelství. Byl jen o několik málo let starší než já, a byl ženatý. Jeho manželka, Charlotta ("Lotty"), byla neodsunutá Němka, mluvící perfektně česky. Byla to velmi příjemná a kultivovaná žena, a navíc, to mohu potvrdit, vynikající kuchařka. Byla vysoké postavy, pravá blondýna, s postavou jako pozdější slavná Twiggy blahé (nebo neblahé?) paměti. Celá její rodina byla ale odsunuta do Záp. Německa, kde snad její bratr měl brusírnou skla a starší sestra nějaký takový ten "beauty salon", jak bychom řekli dnes. Celou řadu let se Lotty snažila dostat povolení k návštěvě své rodiny, ale bez úspěchu. Až jednou to povolení, nějakým zázrakem, dostala a odjela snad na dva měsíce. Po té době, v sobotu v poledne, Zdeněk přišel za mnou, a ptá se: "Jedeš zase do Prahy? Tak já pojedou s Tebou. Lotty má přijet z Mnichova dnes odpoledne!". Po příjezdu do Prahy mě chytil, a říká: "Hele, neutíkej hned domů, počkej tu na Lotty se mnou, ať tady nestojím sám!". No dobře, naspěch jsem neměl, a tak jsem zůstal s ním. A hned jsem mu vynadal: "Tak sakra chlape, čekáš na manželku, tak jí alespoň kup kytku

na uvítanou, ať vidí, že jsi slušný manžel, že o ní stojíš, a že nejses buran!". No jo, ono se to hezky řekne, ale kde v sobotu odpoledne na Wilsonově nádraží se dá sehnat nějaká kytice - no ale nakonec jsme přece jenom něco sehnali. A tak jsme stáli na peroně a čekali u rychlíku. Moc lidí nevystoupilo, ale Lotty nikde. Ještě jsem si z něj "utahoval": "Kamaráde, ta se na Tebe asi vykvákla, a našla si tam někoho jiného!". V tom nám někdo zaklepal oběma na ramena a slyšeli jsme: "Pánové, nečekáte tady takhle náhodou na někoho?". Otočili jsme se, a jenom jsme zírali, tak říkajíc s "hubou otevřenou!". Před námi stála smějící se, úplně jiná Lotty - upravená, nalíčená, s jiným účesem, a s postavou, že by se za ní nemusela stydět leckterá manekýnka! Holt zázrak moderní kosmetické technologie! Tak jsem se s nimi urychleně rozloučil abych nepřekážel, popřál jim dobrou cestu domů, a sám odpochoďoval bez pocty domů!

O ZAČÁTCÍCH LETNÍCH OLYMPIJSKÝCH HER – 1. díl

Příspěvek od pana Jardy z Pretorie Tak už se nám ta megamilionová (či snad megabilionová) show, které se ze setrvačnosti stále říká "Olympijské hry", pomalu chýlí ke konci, i když všechny disciplíny nejsou ještě ukončeny a patřičné medaile rozděleny. Ale už jsme byli svědky několika skandálů s dopingem a vyloučení některých "sportovců" pro nesportovní chování! O tom se nehodlám, v tomto momentě, šířit. Chci naopak ukázat na úspěchy českých/československých sportovců na letních Olymp. hrách v dobách, které ani ti z těch "dříve narozených" osobně nepamatují! Od doby prvních novodobých olymp. her, které s velkou námahou zorganizoval francouzský baron Pierre de Coubertin v Athenách roku 1896, bylo uspořádáno 26 her, vždy podle starořecké tradice ve čtyřletých intervalech. Pouze v letech 1916, 1940 a 1944 byly hry vynechány pro obě světové války. Promiňte mi můj osobní povzdech - kterýsi historik uvedl postřeh "Staří Řekové kvůli Olymp. hrám odkládali své války, my to děláme naopak!". A měl naprostou pravdu - že by jsme, my, moderní generace, byli hloupější, nezodpovědnější či bojovnější? - nechám to k všeobecné úvaze. Podle oficiálních statistik IOC (Intern. Olymp. Committee) Československo na letních OH získalo celkem 143 medailí, z toho 49 zlatých, 49 stříbrných a 45 bronzových. Jenže pozor! Do konce první svět. války Československo ještě neexistovalo a tudíž naši sportovci na OH v rozmezí let 1896 - 1912 jsou uváděni jako Češi (země Bohemia). To proto, že baron Coubertin v r. 1891 se sešel s Dr. J. Guth-Jarkovským, přijal ho do IOC a pověřil ho ustanovením Českého Olympijského Výboru, bez ohledu na to, že Čechy byly součástí tehdejšího Rakouska-Uherska. Za tuto dobu Češi získali 4 medaile, z toho 1 stříbrnou a 3 bronzové. A dále k tomu nutno přičíst zisk medailí nově vzniklé České Republiky po r. 1918, t.j. 33 medailí, z toho 10 zlatých, 12 stříbrných a 11 bronzových. A protože je dosti těžké nyní dělit Československem získané medaile v letech 1918 - 1993 na ty, které získal Slovák a ty které získal Čech, uvádím do přehledu i ty, které získalo Slovensko po r. 1993 - celkem 20 medailí, z toho 7 zlatých, 8 stříbrných a 5 bronzových. Řekl bych, že na tak 2 malé bratrské státy, je to velmi slušný úspěch!

Podívejme se nyní na jednotlivé hry:

1896 - Atheny. Zúčastnilo se jich 241 závodníků ze 14 států. Závodilo se ve 43 disciplínách v 9 sportech. Většina bojů se uskutečnila na Panathinaiko stadionu uprostřed Athen. Ve zdi tohoto stadionu je pamětní deska se jmény členů Olymp. Výboru, mezi nimi i jméno Dr. J. Guth-Jarkovského, jenž byl jeho členem. Vůbec první olympijskou medaili získal 6/4/1896 Američan James Connolly, a to zlatou v trojskoku. Získal ještě stříbrnou medaili ve skoku do výšky a bronzovou ve skoku do dálky. Za hlavní závod byl považován maratonský běh, který se běžel opravdu z Marathonu do Athen. Vyhrál ho Řek Spiridon Louis v čase 2 hod 58 min a 50 sec. Češi do Athen nevyslali žádného závodníka přes úsilivnou snahu Dr. Guth-Jarkovského. Proti účasti na OH se stavěla Česká Obec Sokolská, jako největší a nejvýznamnější sportovní organizace v Čechách v té době, a to z principiálních důvodů. Podle ČOS je sport v podobě OH "záležitostí bohatých, kteří na to mají, a v honbě za nejlepšími výsledky. To odporuje celkové koncepci Sokolstva, které usiluje o pozvednutí chudých vrstev národa kulturním uvědomováním a systematickým cvičením.". (Opět moje poznámka- něco na tom je!). Ale jelikož už i v té době, v rámci některých Sokolských jednot, začaly vznikat různé sportovní oddíly (veslařské, plavecké, šermířské a pod.), nezakázala ČOS účast na OH kompletně, ale pro příště, povolila účast jednotlivcům na vlastní pěst. Podle slovenských pramenů se běhu na 100 metrů zúčastnil Slovák Alois Szokol a obsadil třetí místo časem 12,6 sec. Ale oficiální statistiky IOC ho uvádějí jako Maďara.

1900 - Paříž. Druhé OH plánovala část členů IOC jako součást Světové výstavy, která se v Paříži tehdy konala. Bylo z toho mnoho rozepří, několikrát se změnil organizační výbor, což se nakonec odrazilo v mnoha chybných rozhodnutích. U mnoha sportů se nedávaly ani medaile, jen nějaké poháry nebo trofeje. Her se účastnilo už 1019 sportovců z 20 států, kteří bojovali ve 95 disciplínách 19 sportů. Poprvé se zúčastnily bojů též ženy. Američanka Charlotta Cooper vyhrála zlatou medaili v tenise, a Francouzka Helene de Pourtalles byla členkou vítězného týmu závodů s 1,2 tunovou jachtou. Češi vyslali do Paříže 7 závodníků, z nichž Frant. Janda-Suk získal stříbrnou medaili v hoďu diskem, a Hedvika Rosenbaumová se dělila o bronzovou medaili s Američankou Marion Jones. H.Rosenbaumová obsadila s Angličanem A.Wardenem další třetí místo ve smíšené dvouhře s jiným anglo-americkým párem, ale tato medaile není z nějakého důvodu zahrnuta v oficiálním přehledu medailí. V rámci Světové výstavy se konaly soutěže v celé řadě dalších sportů, ale výsledky těchto soutěží se v oficiální statistice IOC neuvádějí.

1904 - St. Luis. Z finančních důvodů do USA Češi žádné účastníky neposlali.

1908 - Londýn. Původně se měly tyto hry konat v Římě, ale pro výbuch Vesuvu 7. dubna 1906, který zdevastoval Neapol, byly přeloženy do Londýna. Zúčastnilo se jich 2008 sportovců (z toho 27 žen) z 22 národů, a to ve 110 disciplínách z 22 sportů. Na těchto hrách musela být upřesněna celá řada sportovních předpisů, protože docházelo k řadě nepřesností a omylů. Známý je případ italského maratonce Doranda Pietriho, který padl několik metrů před cílovou páskou úplně

vyčerpán, a byl do cíle doveden pomocí 2 činovníků. V pořadí druhý závodník, Američan Johny Hayes, podal protest a byla mu přiznána zlatá medaile. D. Pietri dostal na útěchu stříbrný pohár od královny Alexandry. Češi vyslali do Londýna výpravu 20 sportovců (7 šermířů, 3 atleti, 2 gymnasty, 4 tenisty a 4 zápasníky). Z nich pouze Vilém Goppold von Lobsdorf získal bronzovou medaili v šermu šavlí mužů. Další bronzovou medaili získal tým mužů opět v šermu šavlí, ve složení V.Goppold, Vl.Lada-Sázavský, Bedř.Schejbal a Jar.Šourek-Tuček. 1912 - Stockholm. Posledních olymp. her před první svět. válkou se zúčastnilo 28 národů a 2406 sportovců, z toho 47 žen. Závodilo se pouze ve 14 sportech. Na této olympiádě předávané zlaté medaile byly vyrobeny opravdu ze zlata, a v atletických běžeckých disciplínách bylo poprvé zavedeno elektrické měření časů. Češi vyslali poměrně silnou výpravu 43 sportovců (11 atletů, 5 cyklistů, 13 šermířů, 1 gymnastu, 1 veslaře, 8 tenistů a 4 zápasníky), ale ani jeden z nich se neumístil a nezískal žádnou medaili. (Vybráno z oficiálních statistik IOC) Pokračování příště

Recepty

Starohorská čočková polévka

Doba přípravy: 20 min

Doba vaření: 50 min

Počet porcí: 2

Čočka bývá označována jako královna luštěnin . Přestože z ní velký obsah bílkovin dělá výbornou náhražku masa, my vám jej v této polévce odpírat nebudeme. Lehce osmahnutá libová slanina z ní nepochybně udělá šlechtičnu ve vašem jídelníčku.

Suroviny:

150 g čočky

150 g libové slaniny

1 malá cibule

150 g kořenové zeleniny (kardus, celer, petržel)

200 g brambor

ocet

cukr

sůl

Postup:

Čočku přebereme, propláchneme, zalijeme dostatečným množstvím vody a dáme vařit.

V kastrolu zlehka osmahneme nakrájenou libovou slaninu spolu s nakrájenou cibulí a kořenovou zeleninou. Přidáme na kostky nakrájené oškrábané brambory. Osolíme a vlijeme částečně předvařenou čočku. Vše společně uvaříme do měkka. Na závěr dochutíme špetkou cukru a octem.

Borůvkový koláč s mandlovou drobenkou

Doba přípravy: 60 min

Doba vaření: 30 min

Počet porcí: 1 plech

Koláč, který je velmi chutný, křehký a plný vynikajícího ovoce, nadchne malé i velké. Místo borůvek můžete použít švestky (u švestek přidejte do drobenky mletý mák), meruňky nebo rebarboru.

Suroviny:

těsto

300 g hladké mouky

20 g droždí

150 ml mléka

1 lžička krupicového cukru

100 g másla

2 žloutky

1 vejce na potření okrajů těsta

citronová kůra

špetka soli

máslo na vymazání plechu

náplň
800 g borůvek
100 g medu

drobenka
60 g másla
40 g krystalového cukru
20 g vanilkového cukru
80 g mouky
80 g jemně mletých mandlí

Postup:

Droždí se lžičkou cukru vymícháme do hladkého těstíčka, zalijeme vlažným mlékem, zaprášíme trochou mouky, zamícháme, přikryjeme utěrkou a necháme 10 -15 minut vyběhnout. Do vyběhnutého kvásku přidáme zbytek mouky, 2 žoutky, rozpuštěné vlažné máslo, špetku soli, citronovou kůru a vypracujeme hladké těsto. Zaprášíme moukou, přikryjeme utěrkou a necháme cca 45 minut kynout. Vykynuté těsto vytvarujeme rovnoměrně na plech vymazaný máslem, poklademe na něj borůvky smíchané s medem, zasypeme mandlovou drobenkou, okraje těsta potřeme rozšlehaným vejcem a pečeme při 170 °C 20–30 minut.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Zdraví

Rajčata jsou nad zlato!

Červená, žlutá, malá, velká, kulatá i šišatá – prostě rajčata. Zelenina malá velikostí, ale ohromná svým prospěchem. Obsahuje spoustu vitamínů a tři důležité antioxidanty, pomáhá proti rakovině, mužům chrání prostatu. Ne nadarmo si staří Inkové cenili rajčat více než svého zlata...

Pokud se s chutí zakusujete do rajčat, věřte, že vaše tělo si lebedí. Rajska jablíčka jsou totiž vskutku rajským pokrmem! Jejich pozitivní účinky na naše tělo jsou až ohromující: Podporují krevtvorbu i imunitu, prospívají pokožce, vlasům i nehtům, mají antibakteriální účinky.

Snižují riziko výskytu rakoviny, nebezpečného cholesterolu, kardiovaskulárních a degenerativních onemocnění, udržují činný imunitní systém, zabraňují stárnutí kůže a slouží jako ochrana před negativními účinky UV záření.

Obzvláště zajímavou látkou, kterou nám rajče dává, je lykopen. Tento důležitý antioxidant byl objeven teprve před pár lety a lékaři k němu upínají velkou pozornost.

Jde totiž o látku, kterou si lidské tělo samo nevyprodukuje, ale získá ji jen vhodnou stravou. Například u mužů po padesátce 6 mg lykopenu denně

ochrání prostatu. Tato dávka však odpovídá dvanácti středně velkým rajčatům...

Lykopen zvyšuje aktivitu enzymů a tak podporuje vlastní obranný systém organismu. Koncentrace lykopenu je větší v rajčatové šťávě, jeho využití se zvyšuje tepelnou úpravou a přidáním oleje.

Odkud pocházejí rajčata?

Pravlastí rajčat je patrně mocná incká říše. Z Peru, Ekvádoru, možná i Mexika se po objevení Ameriky dostala do Evropy, kde se pevně ujala v mnohých kuchyních. Například Italové se bez rajčat prostě neobejdou a i naše kuchyně je hojně využívá. Výhodou této zeleniny navíc je, že si ji můžete sami vypěstovat a dá se jíst syrová, zavařená, sušená, jako pyré, protlak, může se pít jako džus a dokonce i jako alkoholický nápoj! Rajčata však nejezte, pokud nejsou zralá. Ta totiž obsahují solanin, který způsobuje bolesti hlavy.

Co všechno rajče obsahuje:

- * **vitamin C** – stimuluje tvorbu bílých krvinek, vývoj kostí, zubů a chrupavek, podporuje růst
- * **vitamin E** – antioxidant, chrání buněčné membrány před poškozením volnými radikály
- * **vitamin B** – nezbytný pro správné fungování metabolismu
- * **provitamin A** – chrání buňky před nadměrným ozářením
- * **lykopen** – důležitý antioxidant, který ochraňuje buňky těla před volnými radikály
- * **draslík** – důležitý pro zdravý vývoj organismu
- * **železo** – nedostatek způsobuje chudokrevnost
- * **vápník** – podporuje růst a sílu kostí
- * **fosfor, zinek, chrom**

Zpracovala: Mirka Schullerová

Kultura

Název filmu: **Postradatelní 2 (The Expendables 2)**

Komedie, parodie, akční film

Délka filmu: 90 min

Hrají:

Sylvester Stallone, Jason Statham, Liam Hemsworth, Dolph Lundgren, Jean-Claude Van Damme, Jet Li, Terry Crews, Randy Couture, Arnold Schwarzenegger, Bruce Willis, Chuck Norris, Scott Adkins, Nan Yu, Amanda Ooms, Novak Djokovic, Charisma Carpenter, Nikolette Noel, George Zlatarev

Parta starých veteránů dostanou na první pohled snadný úkol. Během mise je jeden člen týmů brutálně zavražděn. Přímou na nepřátelském území plánují pomstu, i když jejich naděje na přežití je nulové.

Zpracovala: **Mirka Schullerová**

HUMOR

*„Jak to vlastně je po tom »pražském jaru«?“ ptal se Američan v jedné z pražských putyk. „Jsou Rusové teď vašimi bratry, nebo přáteli?“

A slyšel: „Samozřejmě že bratry! Přátele si člověk může vybrat...“

*V nemocnici, kde leží smrtelně nemocný, se shromáždí příbuzenstvo čekárně.

Konečně k nim přistoupí ošetřující lékař, vypadá unavený a zarmouceně hovoří:

Obávám sa, že mám pro Vás zlou zprávu. Jedinou nadějí pro Vašeho milovaného je transplantace mozku. Je to riskantní operace a za nový mozek budete muset zaplatit

Po prvním šoku se konečně jeden z příbuzenstva zeptá:

No a kolik takový mozek stojí?

500 000 Kč mozek mužský a 20 000 Kč mozek ženský.

Nastává trapná situace. Muži v místnosti zadržují úšklebky a snaží se vyhnout ženským pohledům.

Jeden muž nedokáže ovládnout zvědavost a zeptá se:

A proč stojí mužský mozek 25x víc?

Lékař se shovívavě usměje nevinné otázky: To jsou už běžné tržní ceny.

Cena ženských mozků je nižší, protože na rozdíl od mužských, byly používány.

*Šla blondýna po ulici a spadla obličejem do hovna a říká: 'fůj ještě že jsem do toho nešlápla!!!!'

*Angelina Jolie se ptá Brada Pitta při tanci: „Miláčku, jaké máš rád ženy, krásné nebo inteligentní?“ Brad na to: „Ani jedny ani druhé, mám rád tebe, Angelino!!!!...“

*Strážník zastaví opilého chlapa na kole.

„Kampak, v takovém stavu?“

„Jedu na přednášku o škodlivosti alkoholu.“

„Nelžete! Kdo by asi teď ve dvě ráno přednášel?!“

„Přece moje žena s tchyní!“

Zpracovala: **Mirka Schullerová**

Správná řešení

Čeština:

Rozzuřený býk, nevinný žert, každodenní povinnosti, vrání koně, denní tisk, skleněný půllitr, Heleniny hračky, kukaččí vajíčko, jeskynní lidé, dnešní mládež, Eviččina panenka, měkký chléb, slaměný klobouk, zasloužený oddech, třetí oddělení, tajný deník, havraní krákání, klokaní stezka, raná zelenina, telefonní seznam, nejjedovatější houba, nejistý výsledek, krocení hudrování, nejasná odpověď, kamenný most, celodenní zaměstnání, obrázkový týdeník, úrodná vinice, litevští a lotyšští sportovci.

Křížovka:

...studený, bude příští rok hubený.